

SESJA NAUKOWA W PRZEMYSŁU NA TEMAT
„POTRZEBY BADAŃ NA ZIEMIACH POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ
POLSKI”

W dniach 4—5 maja 1973 r. z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysłu odbyła się sesja naukowa poświęcona potrzebom badań naukowych na terenie południowo-wschodniej Polski. Głównym celem konferencji było pokazanie szerokiej problematyki badawczej tego obszaru oraz wynikającej z tego konieczności podjęcia kompleksowych prac, zespalających szereg dyscyplin naukowych. Dziedziną najbardziej wyeksponowaną były nauki historyczne, w których ośrodek przemyski posiada pokaźny dorobek. Kilka referatów dotyczyło onomastyki. Sporo miejsca poświęcono zagadnieniu badań archeologicznych na terenie województwa rzeszowskiego. W imieniu autorów referatów postulaty w zakresie przyszłych prac archeologicznych przedstawił doc. dr Jan Machnik.

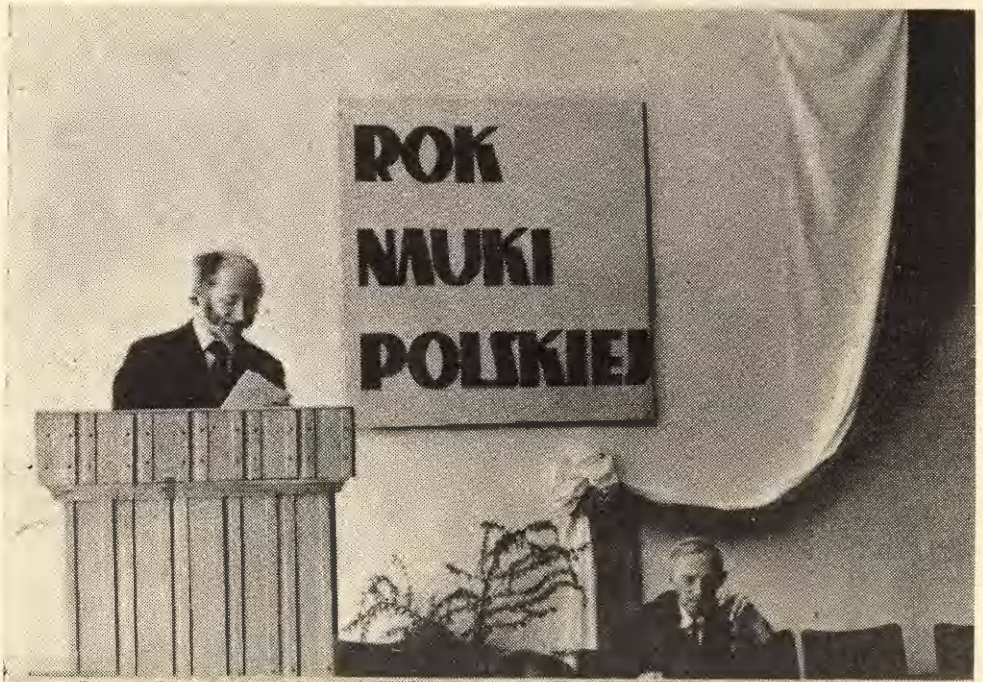
W badaniach nad epoką kamienia doc. dr Janusz K. Kozłowski uważa za niezbędne: kompleksowe opracowanie stratygrafii górnego plejstocenu; kontynuację badań i kontrolę stanowisk górnopaleolitycznych występujących w Przemysłu i okolicy, a także schyłkowo paleolitycznych i mezolitycznych, zwłaszcza kultury janisławickiej; szczególnie ważne jest badanie skupisk osadniczych kultury ceramiki wstęgowej rytej w rejonie Rzeszowa, Łańcuta i Przemysła (Kormanice) oraz prześledzenie słabo poznanego odcinka pradziejów na przełomie neolitu i eneolitu.

Doc. dr Jan Machnik przedstawił kolejno postulaty badawcze z zakresu eneolitu i początków epoki brązu. Interesujące rezultaty może przynieść prześledzenie związków między grupą lubaczowską a kopcami na Pogórzu Dynowskim, między innymi w rejonie Przemysła. Na terenie województwa rzeszowskiego należy doszukiwać się również brakującego ogniwa między kulturą mierzanowicką a tzw. grupą poczapską w dorzeczu górnego Dniestru i Bugu. Szczególnie istotne byłyby kompleksowe badania nad wpływem osadnictwa i gospodarki na przemiany środowiska naturalnego w omawianym okresie.

Uwagi nad perspektywami badań epoki brązu i wczesnej epoki żelaza były przedmiotem referatu doc. dr. Marka Gedla. Do najważniejszych problemów należą: sprawa wyjaśnienia sytuacji kulturowej w dorzeczu Sanu w II i w początkach III okresu epoki brązu; opracowanie wewnętrznej chronologii grupy tarnobrzeskiej i zbadanie rozwoju jej osadnictwa. Szereg nie wyjaśnionych zagadnień wiąże się ze schyłkową fazą grupy tarnobrzeskiej, można się liczyć z przetrwaniem tej grupy aż do późnego okresu lateńskiego.

Referat doc. dr. Kazimierza Godłowskiego dotyczył okresów późnolateńskiego oraz wpływów rzymskich. Autor postuluje, aby szczególny nacisk położyć na problem ewentualnej obecności w Rzeszowskim Celtów oraz przynależności kulturowej dorzecza Sanu we wczesnej fazie okresu wczesnorzymskiego. Należałoby zwrócić uwagę na problemy: rozszerzania się osadnictwa kultury przeworskiej, czy też kształtowania się osadnictwa w okresie rzymskim na terenach górskich; kontaktów z obszarami na południe od Karpat oraz w dorzeczu Dniestru; zagadnień związków pomiędzy materiałami a osadnictwem z okresu późnorzymskiego i wczesną fazą wczesnego średniowiecza.

Problematykę badawczą wczesnośredniowiecznych dziejów dorzecza Sanu i Bugu poruszył w swoim wystąpieniu dr Jan Tyszkiewicz. Koncentrując uwagę na problematyce badań historycznych, autor referatu podkreśla konieczność ściślejszej współpracy z archeologami, antropologami, geografami i filologami. W obrębie

Ryc. 1. Przemyśl — 1973 r. Sesja na temat „Potrzeby badań na ziemiach południowo-wschodniej Polski”. Zagadnienia archeologii referuje doc. dr Jan Machnik

Meeting devoted to the research problems of south-eastern Poland. Archaeological problems are presented by doc. dr Jan Machnik

Fot. J. Gruntowicz

kilku wyróżnionych odcinków chronologicznych wysuwa szczególnie ważne problemy badawcze. Dla okresu VI—VIII w. jest to poznanie kształtowania się zespołów plemiennych, ich nazw, zasięgów osadniczych, kontaktów politycznych, oblicza kulturowego i etnicznego. Archeologia winna zwrócić uwagę na typy pochówków, rodzaje cmentarzysk i wymianę dalekosiężną w tym okresie. Wylaniają się potrzeby badań nad kształtowaniem się wieloplemiennego państwa Polan, ośrodkami kultu pogańskiego, czy też wpływu osadnictwa na zmiany środowiska geograficznego w kolejnym okresie od IX do X w. Problematyka okresu III (XI—XII w.) koncentrowałaby się wokół badań nad dziejami księstw ruskich oraz przebiegu zasiedlenia przedgórze i Karpat. Badania nad wiekiem XIII obejmowałyby studia nad szlakami handlowymi, eksploatacją bogactw naturalnych oraz nad zmianami osadniczymi po 1241 r. Z zagadnień ogólnych należałoby zdaniem autora pogłębiać problem rozwoju chrystianizacji oraz poznanie sztuki wojennej na terenie południowo-wschodniej Polski.

Wszyscy referenci podkreślali konieczność systematycznego publikowania wyników badań oraz zabieganie o odpowiednie zabezpieczenie materiałów źródłowych. W dyskusji zwrócono uwagę na potrzebę prowadzenia przemyślanych, kompleksowych prac wykopaliskowych poprzedzanych nowoczesnymi badaniami powierzchniowymi. Ważną sprawą jest ustalenie długoletnich planów badawczych

oraz publikacji ich wyników. Jako pilny postulat wysuwano opracowanie map osadnictwa w poszczególnych okresach pradziejów południowo-wschodniej Polski. Podkreślono też potrzebę i istotę badań nad związkami kulturowymi tych ziem z sąsiednimi obszarami na południe od Karpat oraz na wschód, w dorzeczu Dniestru. Cenna byłaby dalsza współpraca Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego z instytutami w Krakowie i Lublinie.

Andrzej Koperski

MEZOLITHIC SYMPOSIUM ARCHAEOLOGICAL
 „THE MEZOLITHIC IN EUROPE” — WARSAWA,
 7—12 MAJA 1978 R.

Praca zbiorowa to zbiór 14 studiów poświęconych problemom mezo-
 litu w różnych częściach Europy, autorami są: J. G. D. Clark (The Mesolithic in
 Britain), G. Borini (The Mesolithic in Italy), G. Borini (The Mesolithic in
 France), G. Borini (The Mesolithic in the Balkans), G. Borini (The Mesolithic
 in the Iberian Peninsula), G. Borini (The Mesolithic in the Mediterranean
 Basin), G. Borini (The Mesolithic in the Near East), G. Borini (The Mesolithic
 in the Danube Basin), G. Borini (The Mesolithic in the Carpathian Basin),
 G. Borini (The Mesolithic in the Baltic Sea Region), G. Borini (The Mesolithic
 in the North Sea Region), G. Borini (The Mesolithic in the North Atlantic
 Region), G. Borini (The Mesolithic in the Arctic Region), G. Borini (The Mesolithic
 in the Antarctic Region).

Pracę zbiorową przygotowali i opublikowali: Andrzej Koperski, Warszawa,
 Instytut Archeologii i Etnologii PAN, ul. Żurajska 15, 00-900 Warszawa;
 Andrzej Koperski, Warszawa, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, ul. Żurajska 15,
 00-900 Warszawa; Andrzej Koperski, Warszawa, Instytut Archeologii i Etnologii
 PAN, ul. Żurajska 15, 00-900 Warszawa; Andrzej Koperski, Warszawa, Instytut
 Archeologii i Etnologii PAN, ul. Żurajska 15, 00-900 Warszawa.

Praca zbiorowa jest przeznaczona dla wszystkich zainteresowanych problemami
 mezo- i paleolitu w różnych częściach Europy, w szczególności dla badaczy
 i studentów w dziedzinie archeologii i etnologii.

Pracę zbiorową przygotowali i opublikowali: Andrzej Koperski, Warszawa,
 Instytut Archeologii i Etnologii PAN, ul. Żurajska 15, 00-900 Warszawa;
 Andrzej Koperski, Warszawa, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, ul. Żurajska 15,
 00-900 Warszawa; Andrzej Koperski, Warszawa, Instytut Archeologii i Etnologii
 PAN, ul. Żurajska 15, 00-900 Warszawa; Andrzej Koperski, Warszawa, Instytut
 Archeologii i Etnologii PAN, ul. Żurajska 15, 00-900 Warszawa.

J. G. D. Clark (1978) *The Mesolithic in Britain*, Cambridge University Press, 1978,
 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in Italy*, Cambridge University Press, 1978,
 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in France*, Cambridge University Press,
 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in the Balkans*, Cambridge University
 Press, 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in the Iberian Peninsula*,
 Cambridge University Press, 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic
 in the Mediterranean Basin*, Cambridge University Press, 1978, 232 s.; G. Borini
 (1978) *The Mesolithic in the Near East*, Cambridge University Press, 1978, 232
 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in the Danube Basin*, Cambridge University
 Press, 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in the Carpathian Basin*,
 Cambridge University Press, 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic
 in the Baltic Sea Region*, Cambridge University Press, 1978, 232 s.; G. Borini
 (1978) *The Mesolithic in the North Sea Region*, Cambridge University Press,
 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic in the North Atlantic Region*,
 Cambridge University Press, 1978, 232 s.; G. Borini (1978) *The Mesolithic
 in the Arctic Region*, Cambridge University Press, 1978, 232 s.; G. Borini
 (1978) *The Mesolithic in the Antarctic Region*, Cambridge University Press,
 1978, 232 s.

J. G. D. Clark (1978) *The Mesolithic in Britain*, Cambridge University Press, 1978,
 232 s.